

Nafarroako Parlamentuko Mahaiak, 2018ko urriaren 22an egindako bilkuran, honako erabaki hau hartu zuen, besteak beste:

Nafarroako Foru Eraentza Berrezarri eta Hobetzeari buruzko Lege Organikoaren 19.1.a) artikulua aitortzen dion legegintza-ekimena erabiliz, Nafarroako Gobernuak, 2018ko urriaren 17an hartutako Erabakiaren bidez, Nafarroako Memoria Historikoaren Tokiei buruzko Foru Lege proiektua igorri dio Nafarroako Parlamentuari.

Hori horrela, Legebiltzarreko Erregelamenduko 127. artikuluan ezarritakoarekin bat, Eledunen Batzarrari entzun ondoren, hona ERABAKIA:

1. Xedatzea Nafarroako Memoria Historikoaren Tokiei buruzko Foru Lege proiektua prozedura arruntari jarraituz izapidetu dadila.

2. Herritarrekiko eta Erakundeekiko Harremanetako Batzordeari ematea proiektu horretaz irizpena emateko ahalmena.

3. Nafarroako Parlamentuko Aldizkari Ofizialean argitara dadin agintzea.

Proiektua argitaratzen denetik hilabete bateko epea irekiko da, **2018ko azaroaren 20ko eguerdiko hamabietan** bukatuko dena. Epe horretan, Erregelamenduko 128. artikuluan ezarritakoarekin bat, talde parlamentarioek, foru parlamentarien elkarteek eta foru parlamentariak zuzenketak aurkezten ahalko dizkiote proiektuari.

Iruñean, 2018ko urriaren 22an

Lehendakaria: Ainhoa Aznárez Igarza

Nafarroako Memoria Historikoaren Tokiei buruzko Foru Lege proiektua

ZIOEN AZALPENA

Gaur egungo gizarteetan memoria ezinbesteko tresna bilakatu da egiazko bizikidetzara justu eta baketsua eraikitzeko bidean aurrera egiteko. Iragan hurbilean demokraziaren kontrako erregimenen indarkeriaren traumak astindu dituen gizarteetan, ahanzturaz eta memoria ezaz jokatzeari guztiz bidegabea da biktimekin. Memoria eta gertatutakoaren oroimena dira bide bakarrak traumaz jabetzeko, biktimekin minarekin eta egoera bidegabeekin enpatia sentitzeko, biktimekin egia, justizia eta erparaziorako eskubidea gauzatzeko duten politika publikoak garatzeko; horrenbestez, bide horretatik lortuko da egiazko bizikidetzara, begirada etorkizunean paratzen duena eta halakorik berriz ez gertatzeko bermeak ezartzeko lanari helduko diona. Izan ere, memoria mota asko daude, dudarik gabe, baina justua izan behar du ezinbestez, eta iragana konpromisotik aztertu: konpromisoa giza eskubideekin, pertsonaren duintasunarekin, demokraziarekin, berdintasunarekin, justizia sozialarekin eta askatasunarekin.

Memoria indarkeria eta trauma gogoratzetik harago doa; iraganarekin lotutako zerbait baino gehiago da. Memoria, lehenengo eta behin, etorkizunari dagokio, eta, gizarte demokratikoetan, estuki eta fermuki loturik dago bakean eta giza eskubideetan oinarritutako kulturaren sustapenarekin. Memoria ezinbesteko tresna da hainbat balio gizarte osoan sustatu eta hedatzeko, askatasuna, begirunea, tolerantzia, negoziazioa eta akordioa, hain zuzen ere, bai eta horiek hurrengo belaunaldiari transmititzeko ere.

Gertatutakoaren memoria transmititzen da artxiboetan gordetako agirien bidez, gertaera haietako protagonista eta lekuko izan zirenen ahotik, eta familien baitan gorde eta helarazten den errelatoan; irudiak, soinua grabaketak eta ikus-entzunezkoak ere transmisio bideak dira. Finean, memoria gureganaino iritsi diren arrastoaren bidez transmititzen da. Baina tokiak ere memoriaren transmisiorako bideak dira, gure gizartearen bakean eta askatasunez garatzea baldintzatu eta eragotzi zuten gertaera latz eta tragiko haien tokiak alegia: hilobi komunak, non milaka lagun hortzi baitzituzten, bortxaz desagerrarazi eta hil ondoren; bidegabeki espetxeratu eta errepresaliatutako milaka lagunentzako kartzela eta errepresio tokiak; edo herri-lanak, beren borondatearen kontra lan egitera behartutako presoek eraiki zituztenak, legez eratu eta herritarrek libreki aukeratu zuten Errepublikaren alde egiteagatik zigorra jaso ondoren.

Nafarroako Memoria Historikoaren Tokiak dira, izuarekin eta indarkeriarekin lotutako tokiak, zeinetan giza eskubideen era guztietako urraketak egin baitzituzten botere zilegiaren kontra altxatu, eta indarkeriaz baliatu zirenek beren ideiak, ideologia eta proiektu politikoa defendatu eta inposatzeko.

Eta Nafarroako Memoria Historikoaren Tokiak dira, halaber, demokrazian bizitako hamarkada hauetan familiek, memoriaren aldeko elkarteek eta zenbait toki entitatek eta erakundek eraikitako oroigarriak. Indarkeria bidegabe eta ez-zilegiaren ondorioak pairatu zituzten milaka pertsona haien oroimenez sortutako guneak dira. Memoriaren legatu hori gordetzeko, biktimei ohore egiteko, haien familiei erreparazioa emateko, eta etorkizuneko belaunaldi bakearen, bizikidetzaren eta errespetuaren balioak transmititzeko asmoz egindako tokiak dira.

Foru lege honen helburua memoriaren toki horiek babestea da, haien seinaleztapena eta zainketa arautzea, eta haiek ezagutzera ematea, terrorearen toki izandakoak oroimenerako eta bakearen eta bizikidetzaren balioak transmititzeko gune bilaka daitezen.

I. TITULUA

Xedapen orokorrak

1. artikulua. Xedea.

Foru lege honen xedea da Nafarroako memoria historikoaren tokiak deklaratu, babestu, zaindu eta haien berri zabaltzea, memoriaren transmisiorako gune izan daitezen eta bakean eta bizikidetzan oinarritutako kultura sustatzeko lagundu dezaten, balio hauekin bat:

a) Giza eskubideen eta biktimen eskubide hauen errespetua: egia, justizia eta erreparazioa izatekoa eta berriz ez gertatzeko bermeak ezartzekoa.

b) Memoria ezinbesteko tresna dela gizarte etikoagoak, justuagoak eta demokratikoagoak eraikitzeko, gure iragan traumatikoari modu kritikoa begiratzen diotenak eta biktimen erreparazioaren alde lan egiten dutenak.

c) Begirunea, tolerantzia, negoziazioa, akordioa eta elkartasuna sustatzea, egiazko bizikidetzaren justu eta baketsua eraikitzeko modua den aldetik.

2. artikulua. Nafarroako memoria historikoaren tokiak.

1. Memoria historikoaren tokia gune fisiko bat da, Nafarroan dagoena eta halakotzat deklaratu eta inskribatuta, eta Foru Komunitatearen interesekoa, memoriaren ondare historikoa den aldetik, bertan garrantzi bereziko gertaerak izan zirelako, 1936ko kolpe militarren eta ondoko errepresio frankistaren ondorioz herritarren kontra erabilitako errepresioarekin eta bortxakeriarekin lotutakoak. Hartara, halakotzat deklaratzeko ahalgo dira honakoak:

a) 1936ko kolpe militarren ondorekin eta haren ondorioz desagerrarazitakoak eta fusilatutakoak ehortzi zituzten hobiak edo ehorzketa-lekuak, kolektiboak nahiz banakoak.

b) Indarkeria eta errepresio frankista jasan zutenak atxilotzeko eta hiltzeko tokiak.

c) Frankismoan preso egon zirenen bortxazko lanak baliatuz eraikitako herri-lanak.

2. Era berean, Nafarroako memoria historikoaren tokia da halakotzat deklaratu eta inskribatutako edozein toki, gertaera haiekin lotura zuzen eta historikoki izan gabe ere, biktimen familiek, memoriaren aldeko elkarteek, erakundeek eta administrazio publikoek gerora sortutakoa errepresio haren biktimentzako oroimen, aitortza eta erreparazio gisa.

3. Nafarroako memoria historikoaren tokiak, alderdi fisikoaz gain, biktimentzako omenaldi eta erreparazio guneak dira, eta foru lege honek ematen dien babes berezia izanen dutenez, kasu bakoitzean beharrezkotzat diren neurriak aplikatuko zaizkie, kontuan hartuz haien kokalekua, bertan gertatutakoaren garrantzia, egoera, hirigintza aldeko egokitasuna eta haien eragin ekonomiko eta soziala, eta beti zainduko da haien izaera, memoriaren eta erreparazioaren aldekoa.

3. artikulua. Printzipio orokorrak.

Nafarroako Foru Komunitateak, bere eskumenen esparruan, honako printzipio hauen arabera jardunen du memoria historikoaren tokiei dagokienez:

a) Babesaren izaera orokorra. Botere publikoen eta herritarren betebeharra da foru lege honetan ezarritako neurriak hartzea Nafarroako memoria historikoaren tokiak babesteko.

b) Erakundeen arteko lankidetzaren. Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioak lankidetzan jardunen du Estatuko Administrazio Orokorrarekin eta toki entitateekin Nafarroako memoria historikoaren tokiak deklaratu, babestu, zaindu eta haien berri zabaltzeko.

c) Ondasunen titularrekiko elkarlana. Nafarroako Administrazio Publikoak elkarlanean arituko dira, foru lege honetan ezarritakoaren esparruan, Nafarroako memoria historikoaren tokien parte diren ondasunen titularrekin, partikularrak nahiz erakundeak izan, horiek deklaratu, babestu, zaindu eta haien berri zabaltzeko.

d) Sustapena. Nafarroako Aurrekontu Orokorretan jasoko da Nafarroako memoria historikoaren tokiak babestu eta zaintzea, baita haien zabalkundea ere, ekitaldi bakoitzeko aurrekontuetako aukeren arabera.

e) Irisgarritasuna. Foru lege honetan eta irisgarritasun unibertsalerako baldintzei buruzko araudian ezarritako baldintzekin, Nafarroako memoria historikoaren tokiak irisgarriak izanen dira pertsona guztientzat, eta aukera berdintasuna eta diskriminazio eza bermatuko dira, ezagutu eta errespetatu daitezzen laguntzeko.

f) Zabalkundea. Nafarroako Administrazio Publikoek Nafarroako memoria historikoaren tokiak sustatuko dituzte eta haien zabalkunde-lana egingen dute. Haiei buruzko ikasketak, bestalde, Nafarroako hezkuntza-sistemaren barnean egonen dira.

g) Berdintasuna. Nafarroako Administrazio Publikoek aintzat hartuko dute gizon eta emakumeen arteko genero berdintasuna, eta genero ikuspegia erantsiko dute, Nafarroako memoria historikoaren tokiei buruzko lanean.

4. artikulua. Memoria historikoa terminoaren esparru kronologikoa.

1. Foru lege honen ondorioetarako, memoria historikoa hartzen duen aldi kronologikoa 1936ko uztaileko kolpe militarretik 1978ko abenduaren 29ko Konstituzioak indarra hartu artekoa da.

2. Data horiek ez dira kontuan hartuko foru lege honen 2. artikuluko 2. apartatuan aipatzen diren memoriaren aldeko guneen kasuan.

5. artikulua. Eskumenak.

1. Foru Komunitateko Administrazioak honako eskumen hauek ditu Nafarroako memoria historikoaren tokiei dagokienez:

- a) Haien zainketa eta babesa bermatzea, izaera orokorrarekin.
- b) Haien aldeko kautelazko neurriak hartzea, nahitaezko desjabetzea barne, beharrezkoa bada.
- c) Haien sustapena eta zabalkundea.
- d) Zehapen ahalmena erabiltzea, foru lege honetan ezarritako baldintzetan.
- e) Nafarroako Memoria Historikoaren Tokien Erregistroa kudeatzea.
- f) Foru lege honek berariaz esleitzen dizkion gainerako eskumenak.

2. Foru Komunitateko Administrazioaren eskumen horiek memoria historikoaren eskumena duen departamentuaren bidez beteko dira, Nafarroako Gobernuari kide anitzeko organo gisa dagozkionak eta gainerako departamentuekin koordinatzea ukatu gabe.

3. Era berean, Memoria Historikoaren arloko Koordinazio Batzorde Teknikoak aholku lanak beteko ditu departamentu eskudunarentzat. Batzorde hori azaroaren 26ko 33/2013 Foru Legearen bidez sortu zen.

II. TITULUA

Nafarroako Memoria Historikoaren Tokien Erregistroa

6. artikulua. Eraketa, izaera eta edukia.

1. Nafarroako Memoria Historikoaren Tokien Erregistroa eratzen da, foru lege honetan definitutako ezaugarriak izateagatik halakotzat deklaratzaren diren gune, higiezin edo aurkintzen publizitate eta kontrola egiteko tresna izan dadin.

2. Nafarroako Memoria Historikoaren Tokien Erregistroak eduki hau izanen du:

- a) Memoriaren toki inskribatu bakoitzak bere folio edo fitxa izanen du erregistroan.
- b) Bertan jaso beharko dira prozedurari hasiera emateko ebazpena eta Nafarroako memoria historikoaren toki bakoitzaren deklarazioa eta inskripzio ordena ematen duena. Horrekin batera, erregistroko edukia aldatzen duten ebazpenak ere agertu beharko dira.
- c) Toki bakoitzari dagokionez, hura identifikatzen duten ezaugarriak eta haren gainean ezartzen diren behin-behineko, kautelazko eta behin betiko neurriak deskribatuko dira.
- d) Memoriaren toki gisa identifikatutako ondasunei eragiten dieten eskualdaketak eta esku-hartzeak inskribatuko dira.
- e) Ondasun inskribatuetan eragina duten administrazio egintza guztiak jasoko dira.

3. Nafarroako Memoria Historikoaren Tokien Erregistroa publikoa da eta kontsulta, telematikoa nahiz bertatik bertarakoa, doakoa izanen da.

4. Nafarroako Memoria Historikoaren Tokien Erregistroa antolatu, kudeatu eta haren zabalkundea egitea memoria historikoaren arloan eskumena duen departamentuari dagokio, ukatu gabe beste departamentu batzuek ondare historiko eta kulturalaren arloan dituzten eskumenak.

7. artikulua. Deklarazioa eta inskripzioa egiteko prozedura.

Nafarroako memoria historikoaren toki baten deklarazioa eta inskripzioa prozedura honi jarraituz egingen dira:

a) Prozedurari hasiera emanen zaio ofizioz, organo eskudunaren ebazpen bidez edo edozein pertsona fisiko nahiz juridikoren eskaera arrazoituaren ondorioz. Azken kasu horretan, hasiera emateko ebazpena hiru hilabeteko epean eman eta jakinarazi beharko da; hala ez bada, eskaera ezetsi dela ulertu behar da.

Hasiera emateko ebazpenak hauek jasoko ditu gutxienez:

- Tokiaren identifikazioa.
- Deklarazioa justifikatzen duten balio material, historiko edo sinbolikoen identifikazioa.
- Deklarazioaren eta inskripzioaren xede den ondasunaren zatien deskribapena eta zehaztapena.
- Tokiaren mugaketa kartografikoa, koordenatu geografikoak barne.
- Ondasunaren jabeen eta ukituta gerta daitezkeen pertsona fisiko eta juridikoen identifikazioa.
- Zainketa, seinaleztapen eta zabalkunderako aplikatzen ahal diren neurri partikularrak eta ekintzak zehaztea.
- Ondasuna babestu eta zaintzeko beharrezkoak izan daitezkeen kautelazko neurriak zehaztea.

b) Deklarazio eta inskripzioarako prozedurari hasiera ematen dion ebazpenak berekin ekarriko du ondasunaren prebentziozko idatzoharra egitea Nafarroako Memoria Historikoaren Tokien Erregistroan, eta berehalako eta zuzeneko ondorioa izanen da foru lege honetan ezarritako babes araubidea behin-behinekoz aplikatzea.

c) Hasiera emateko ebazpen hori Nafarroako Aldizkari Ofizialean argitaratu beharko da.

d) Deklarazio eta inskripzioarako prozeduran nahitaezkoak izanen dira tramite hauek: jendaurrean jartzekoa eta entzunaldia ematekoa bai zuzenean ukitutako partikularrei bai tokia kokatuta dagoen toki entitateari.

e) Entzunaldia emateko tramitea eta jendaurrean jartzekoa amaituta, espedientea Memoria Historikoaren arloko Koordinazio Batzorde Teknikora igorriko da (azaroaren 26ko 33/2013 Foru Legearen bidez sortutakoa), hiru hilabeteko epean gehienez ere nahitaezko txosten loteslea eman dezan, deklarazioa eta erregistroko inskripzioa egiteko.

f) Deklarazioa eta erregistroko inskripzioa egiteko prozeduraren ebazpena Nafarroako Gobernuak hartu beharreko erabakiaren bidez emanen da, memoria historikoaren arloan eskumena duen departamentuko titularrak proposamena egin ondoren.

g) Erabaki hori jakinaraziko zaie zuzenean ukitutako interesdunei, eta Nafarroako Aldizkari Ofizialean argitaratuko da; ondoren, Nafarroako Memoria Historikoaren Tokien Erregistroan inskribatuko da.

h) Deklarazioa eta inskripzioak bidezkoak ez badira, prozedurari hasiera eman dion organoak hura amaitzea eta prebentziozko idatzoharra ezabatzea ebatziko du.

i) Prozedurari hasiera ematen zaionetik hamabi hilabete iragaten badira ebazpena eman eta jakinarazi gabe, prozedura iraungi egingen da. Prozedura iraungi dela behin deklaratu ondoren, ezin izanen da ondasun horren gaineko prozedura berri bati hasiera eman hurrengo hiru urteetan, non ez den ondasunaren titularrak eskatuta egiten.

8. artikulua. Inskripzioaren aldaketa eta ezereztea.

1. Memoriaren arloko eskumena duen departamentuak proposatzen ahalko du Nafarroako Memoria Historikoaren Tokien Erregistroan inskribatutako tokien inskripzioa aldatzea, bai eta ezereztea ere, inskripzioa eragin zuten inguruabarrak aldatu edo desagertzen badira, kasuan kasukoa.

2. Tokien inskripzioa aldatu eta ezerezteko prozedura horien deklarazio eta inskripzioarako aurreko artikuluan ezarritako bera izanen da.

9. artikulua. Inskripzioaren eta prebentziozko idatzoharraren ondorioak.

1. Nafarroako memoria historikoaren tokiaren deklarazioak eta Erregistroan haren inskripzioa edo prebentziozko idatzoharra egiteak aitortzea berezia ematea eta foru lege honetan ezarritako babes araubidea aplikatzea ekarriko du.

2. Lursailak eta higiezinak Nafarroako Memoria Historikoaren Tokien Erregistroan memoriaren toki gisa inskribatzeak berekin dakar haien onura publikoa edo interes soziala deklaratzeko, nahitaezko desjabetzerako eta bide-zortasuna baliatzeko, beharrezkoa denean.

III. TITULUA

Memoria historikoaren tokien babesa eta zainketa

10. artikulua. Babeserako araubide orokorra.

1. Nafarroako memoria historikoaren toki gisa inskribatutako lursail edo higiezinaren titularrek betebeharrak izan behar dituzte kasu guztietan:

a) Ondasun horiek zaindu, babestu eta mantentzea, memoria historikoaren tokiak diren aldetik, haien balioak zainduta daudela bermatze aldera.

b) Ondasunak erabiltzea haien izaerari datxekion balioekin bateragarria izateko moduan.

c) Ondasunak suntsitu edo honda daitezzen eragozteko.

2. Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioak bermatuko du memoria historikoaren tokien zainketa eta babesa foru lege honetan ezarritakoarekin bat.

3. Memoria historikoaren arloan eskumena duen departamentuari dagokio aholku ematea zainketarako betebeharrak betetzeko behar diren lan eta jarduketei buruz.

11. artikulua. Betebeharrak.

1. Nafarroako memoria historikoaren toki gisa inskribatutako lursail edo higiezinaren jabeek, haien gaineko eskubideen titularrek edo edukitzeaile besterik ez direnek betebeharrak izan behar dituzte:

a) Memoria historikoaren arloan eskumena duen departamentuari jakinaraztea edozein titulu, arazo edo inguruabar dela-eta inskribatutako ondasunei dagokienez egiten dituzten eskualdaketak edo jarduketak, bai eta horiek jasandako kalteak edo bestelako ukipenak ere.

b) Tokien seinalez tapena egiten uztea, foru lege honen 15. artikuluan ezarritakoarekin bat.

c) Jendeak bisitatzen uztea, gutxienez lau egun hilabetean, aurrez ezarritako egun eta orduetan. Memoria historikoaren arloan eskumena duen departamentuak betebeharrak betetzetik salbuesten ahal du, osorik edo hein batean, justifikatutako arazoak daudenean. Horrez gain, departamentuak ikuskapenak egin ditzan utzi beharko du, eta administrazio publiko eskudunek tokiaren egoeraz eta erabileraz eskatzen duten informazioa eman.

d) Foru lege honek edo antolamendu juridikoak berriaz ezartzen dizkien gainerako betebeharrak guztiak.

2. Edozein inguruabarrengatik norbaitek giza gorpuzkinak aurkitzen baditu Nafarroako hilobi-mapan mugatutako eremuetan edo hortik kanpo, berehala jakinarazi beharko dio Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioaren baitan memoria historikoaren arloko eskumena duen organoari.

12. artikulua. Betebeharrak ez betetzea.

1. Foru lege honen 10. artikuluan Erregistroan inskribatutako ondasunei dagokienez ezarritako betebeharrak ez betetzeak ahalmena ematen dio Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioari zuzenean egiteko beharrezkoak diren esku-hartzeak, eta horren berri emanen dio berehala ondasunaren titularrari, memoriaren ondasun hori zaindu eta babesteko beharrezkoa bada.

2. Foru lege honen 10.1 eta 11.1 artikuluetan ezarritako betebeharrak ez betetzeak ekar dezake Foru Komunitateko Administrazioak nahitaez desjabetzea Nafarroako memoria historikoaren toki gisa inskribatutako lursailak edo higiezinak, onura publikoaren edo interes sozialaren kariatz.

3. Foru lege honen 10. eta 11. artikuluetan ezarritako betebeharrak betetzen ez badira, departamentu eskudunak hertsapen isunak ezartzen ahal du foru lege honetan xedatutakoarekin bat.

13. artikulua. Babes eta zainketa araubidea.

1. Foru Komunitateko Administrazioak edozein lan edo esku-hartze eteten ahaliko du, eta beharrezkoak diren kautelazko neurriak ezarri, ondasun baten osotasuna babesteko, ondoren Nafarroako Memoria Historikoaren Tokien Erregistroan inskribatzeko komeni direnak. Babesteko kautelazko neurrien iraupena ez da hiru hilabetetik gorakoa izanen, eta horien barnean eman beharko zaio hasiera dagokion deklarazio prozedurari, hala behar den kasuan.

2. Toki entitateek Foru Komunitateko Administrazioari jakinarazi beharko dizkiote memoriaren toki bati eragiten dioten eraispen, obra edo esku-hartzerako lizentzien eskaerak, jasotzen dituztenak, tramitatzen hasi aurretik.

3. Erregistroan inskribatzea eragin zuten balioak babesteko, beharrezkoa izanen da memoria historikoaren arloan eskumena duen departamentuak baimena ematea Nafarroako memoria historikoaren toki batean edozein aldaketa egiteko, haren zainketan eragin dezakeenean; horretarako, tramite hauek bete beharko dira:

a) Baimen eskaerari zainketarako proiektu bat erantsi beharko zaio, honakoak barne: tokiari buruzko azterketa historiko bat, egungo egoeraren diagnostikoa, jarduketarako proposamen bat eta jarduketa betetzeko aurrekontu ekonomiko bat; teknikari eskudunek izenpetu beharko du proiektua.

b) Prozedura ebaztean baloratuko da obraren edo esku-hartzearen proiektua eta inskribatutako ondasunaren balioen zainketan duen eragina, eta adieraziko da lanek bete behar dituzten baldintza bereziak, baldin badaude, bai eta ondasuna babestu eta zaintzeko beharrezkotzat jotzen diren gomendio teknikoak eta zuzentzaileak. Espediente administratiboan Memoria Historikoaren arloko Koordinazio Batzorde Teknikoaren txostena sartu beharko da. Departamentuak sei hilabeteko epea izanen du baimen eskaerari buruz ebazteko, eskaera egiten den egunetik aurrera kontatuta. Epe hori berariazko ebazpena jakinarazi gabe iraganik, interesdunak ulertu beharko du baimen eskaera ezetsi egin dela.

c) Ulertuko da baimena iraungi dela urtebete iragaten bada eskaeraren xede ziren jarduketak hasi gabe.

4. Memoria historikoaren arloko eskumena duen departamentuak galarazten ahaliko du Erregistroan inskribatutako memoria historikoaren toki batean eraispena edo edozein motatako lan edo esku-hartzea, aurreko apartatuan aipatzen den baimenik ez badu.

5. Aurreko apartatueta arautzen den guztia aplikatuko da Erregistroan prebentziozko idatzoharrekin jasota dauden memoria historikoaren tokietako jarduketetan.

14. artikulua. Lurraldearen antolamenduko, hirigintzako eta ingurumeneko tresnei dagokien babesa.

1. Lurralde eta hirigintzaren plangintzako tresnetan, memoria historikoaren tokiei edo Erregistroan prebentziozko idatzoharrekin jasota daudenei eragiten badiete, ondasun horien babeserako eskatzen den babes bereziko araubidearekin bat datozen antolamendu determinazioak ezarriko dira.

2. Aurreko apartatuan aurreikusitako ondorioetarako, plangintzarako espediente horiek memoria historikoaren arloan eskumena duen departamentuaren nahitaezko adostasuna izan beharko dute.

3. Aurreko apartatuan aipatzen den txostena sei hilabeteko epean emanen da eskatzen denetik hasita. Epe horretan eman ezean, aldekoa dela ulertuko da.

4. Indarreko legeriaren arabera ingurumeneko prebentzio eta kontrolerako tresnen menpe dauden jarduketan kasuan, behar diren babes eta kautelazko neurriak hartuko dira Nafarroako Memoria Historikoaren Tokien Erregistroan inskribatuta edo prebentziozko idatzoharrekin jasota dauden ondasunak zaintzeko.

IV. TITULUA

Nafarroako memoria historikoaren tokien eta haien balioen zabalkundea eta hedapena

15. artikulua. Nafarroako memoria historikoaren tokien seinaleztapena.

1. Arlo honetan eskumena duen departamentuak seinaleztapena eta gertatutakoa interpretatzeko bitartekoak ezarriko ditu Nafarroako memoria historikoaren toki bakoitzean, eta ezarriko du zein diren zabalkunderako egoki diren materialak, baldintzak eta bideak, irisgarritasun unibertsalaren arloko indarreko araudian ezarritakoarekin bat.

2. Departamentuak ezarriko du memoria historikoaren tokien identitate grafikoa, seinaleztapen eta hedapen ofiziala egiteko, identitate korporatiboaren arloko araudi indardunarekin bat.

16. artikulua. Nafarroako memoria historikoaren tokien mapa.

1. Memoria historikoaren arloko eskumena duen departamentuak mapa digital bat egin eta eguneratuta izanen du, herritar ororentzat sarbidea izanen duena; bertan adierazita egonen da Nafarroako memoria historikoaren tokien kokaleku geografikoa eta han gertatutakoaren berri emanen da.

2. Departamentuak, posible denean toki entitateekin eta memoriaren aldeko elkarrekin elkarlanean, memoria historikoaren ibilbideen diseinua sustatuko du, gertaera hauek ezagutzera emateko eta etorkizuneko belaunaldiei bakearen, bizikidetzaren eta giza eskubideen errespetuaren balioak transmititzen laguntzeko.

17. artikulua. Zabalkunderako jarduerak.

1. Memoria historikoaren arloko eskumena duen departamentuak behar diren neurriak hartuko ditu memoria historikoaren tokien hedapena eta zabalkundearen egiteko, bai eta ordezkatzeko dituzten balioena ere.

2. Bestelako ekimenak ukatu gabe, departamentu horrek honakoak sustatuko ditu:

a) Unibertsitateekiko eta ikerketa zientifikorako zentroekiko elkarlana Nafarroako memoria historikoaren tokien inguruan gertatutakoa aztertu eta ikertzeko.

b) Memoria duten eskolen programa bat, Nafarroako memoria historikoaren tokiak eta han bizitako gertaerak curriculumaren jardueretan txertatzea sustatzeko; helburua izanen da bake kultura sustatzea hezkuntza maila guztietan, bai eta errespetuan, elkartasunean eta demokrazia areagotzean oinarritutako balioak ere.

c) Elkarlanean aritzea memoriaren aldeko elkarrekin eta Nafarroako toki entitateekin, Nafarroako memoria historikoaren tokien balioa nabarmenduko duten eta Erregistroan inskribatzea eragin zuten gertaerak oroituak dituzten jarduerak gauzatzen.

3. Foru Komunitateko Administrazioak lagunduko du memoria historikoa eskurabidean jartzen informazio eta komunikazio teknologien bidez, eta haiek erabiliz zabalduko du Nafarroako memoria historikoaren tokiei buruz beharrezkoa den informazio guztia. Horrek bere baitan hartzen ditu bisita birtualak, memoriaren ondare historiko gisa garrantzi berezia duten tokietan.

V. TITULUA

Zehapen araubidea

18. artikulua. Araubide juridikoa.

1. Foru lege honetan ezarritako betebeharrak urratzen dituzten egiteak edo ez-egiteak titulu honetan xedatutakoaren arabera zehatuko dira, ezertan baztertu gabe egon daitezkeen beste erantzukizun batzuk.

2. Memoria historikoaren tokien arloko zehapenak jartzeko ahalmena Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioari dagokio.

3. Zehapen prozedura hastea Nafarroako Foru Komunitateko Administrazioaren barruan memoria historikoaren arloko eskumena duen departamentuari atxikitako organo eskudunari dagokio.

4. Foru lege honetan eta legea garatzeko erregelamenduetan aurreikusten ez den orotan, zehatzeko ahalmena arloaren gaineko Estatuko araudi oinarritzekoan eta Foru Komunitatekoan xedatutakoaren arabera izanen da.

19. artikulua. Erantzuleak.

Foru lege honetan araututako arau-hausteen erantzuleak horien egileak dira, pertsona fisikoak edo juridikoak izan.

20. artikulua. Arau-haustek.

1. Memoria historikoaren tokien arloko arau-hauste administratiboak dira foru lege honetan ezarritako egiteak eta ez egiteak, baita zabarkeria hutsezkoak badira ere, eta oso astunak, astunak eta arinak izan daitezke.

2. Arau-hauste oso astunak hauek izanen dira:

a) Indusketak egitea 13. artikuluan ezarritako baimena izan gabe.

b) Segurua denean lursail batean giza gorpuzkiak daudela, desagertutako biktimenak, lursail horretan eraikitzea edo lurak mugitzea 13. artikuluan aipatzen den baimena izan gabe.

c) Nafarroako hobi-mapan sartutako lurretan biktimen hilobiak suntsitzea.

d) Zainketarako betebeharra ez betetzea, 10. artikuluan aurreikusitakoarekin bat, horren ondorioa denean Nafarroako memoria historikoaren toki gisa inskribatutako ondasunak galdu, suntsitu edo kalte konponezinak eragitea.

3. Arau-hauste astunak hauek izanen dira:

a) Nahi gabeko aurkikuntzak jakinarazteko betebeharra ez betetzea, justifikatutako arrazoirik gabe, 11.2 artikuluekin bat.

b) Nafarroako memoria historikoaren toki bat zaindu eta mantentze lanak egiteko betebeharrak ez betetzea, arau-hauste oso astuna ez denean.

c) Administrazioa bere zaintza edo ikuskapen eginkizunak betetzen ari dela, ikuskapen lanari trabak jartzea.

d) Nafarroako memoria historikoaren toki batean edozein obra edo esku-hartze egitea horretarako baimenik gabe, non eta ez den arau-hauste oso astuna.

4. Arau-hauste arinak hauek izanen dira:

a) Nafarroako memoria historikoaren tokietan bisita publikoa egiten uzteko betebeharra ez betetzea.

b) Nafarroako memoria historikoaren tokietako espazioei edo altzariei kalteak egitea, arau-hauste astuna edo oso astuna ez denean.

c) Nafarroako memoria historikoaren toki batean edozein obra edo esku-hartze egitea horretarako 13. artikuluan aipatzen den baimena izan gabe, arau-hauste astuna edo oso astuna ez denean.

5. Erregistroan inskribatzen diren Nafarroako memoria historikoaren tokiei dagokienez artikulua honetan tipifikatzen diren arau-haustek prebentziozko idatzoharra duten ondasunei ere dagokiela ulertuko da, 7.b) artikuluan aurreikusitakoarekin bat.

21. artikulua. Zehapenen mailaketa.

1. Honako hauek dira arau-hausleen erantzukizuna larriagotzeko inguruabarrak:

a) Intenzionalitate edo errepikatze maila.

b) Administrazio eskudunari laguntzeko uko egitea, legez kontrako obra edo esku-hartzeak edo gaizki egindakoak eteteko agindu administratiboak betetzeko orduan.

c) Jarduketa ustez legezkatzen duten egitatezko kasuak aldatzea, edo jarduketaren legezotasuna frogatzen duten agiriak faltsutzea.

d) Berrerorketa. Berrerorketa egonen da, aurretik arau-hauste bat egin eta zehapena jarrita, hura jakinarazi eta hurrengo urtean mota bereko beste arau-hauste bat egiten baldin bada. Kasu horretan beharrezkoa izanen da zehapen ebazpena irmoa izatea.

2. Honako hauek dira arau-hausleen erantzukizuna arintzeko inguruabarrak:

a) Arau-haustea ekarri duen jokabideak kalte larrikeria eragiteko asmorik ez izatea.

b) Obrak geldiaraztea edo jardueran nahiz lurzoruaren erabileran gelditzea, norberaren borondatez, memoria historikoaren tokien arloko legezotasuna betetzeaz arduratzen den agintari edo funtzionario publikoak ohartarazpena egin ondoren.

c) Jarduketa arau-hausleak eragindako kaltea konpontzea edo berez arintzea.

22. artikulua. Erantzukizunetik salbuestea.

Memoria historikoaren tokien arloko arau-hauste baten erantzuleak, zehatzeko eta legezko egoera berrezartzeko jarduketak hasi aurretik, egindako kalteak konpontzen baditu eta kaltetutako errealitate fisikoa lehengoratzten badu, arau-hauste arinengatik legokiokeen erantzukizunetik salbuetsiko da. Arau-haustea astuna edo oso astuna denean, salbuetsita geldi liteke, gainerako inguruabarren arabera.

23. artikulua. Zehapenak.

1. Foru lege honetan tipifikatutako arau-hausteei diruzko zehapenak eta zehapen ez-diruzkoak ezartzen ahalko zaizkie.

2. Diruzko zehapenak isunak izanen dira, honako zenbateko hauek izanen dituztenak, arau-haustearen astuntasunaren arabera, eta proportzionaltasunaren printzipioa errespetatuz:

- a) Arau-hauste oso astunak: 10.001etik 150.000 eurora bitarteko isuna.
- b) Arau-hauste astunak: 2.001etik 10.000 eurora bitarteko isuna.
- c) Arau-hauste arinak: 200dik 2.000 eurora bitarteko isuna.

3. Zehapen ez-diruzkoak zehapen osagarriak izanen dira, eta honako hauek izanen dira: memoria historikoaren arloko diru-laguntza edo laguntza publikoak eskuratzeko eskubidea galtzea, gehienez ere bi, hiru edo bost urtez, arau-hauste arin, astun eta oso astunen kasuan, hurrenez hurren; eta memoria historikoaren arloan jasotako diru-laguntza edo laguntza publikoa osorik edo partzialki itzultzea. Zehapen osagarri horiek ezarri eta mailakatzeko, bidezkoak direnean antolamendu juridikoaren arabera eta bermeak zorrotz betetz, egitateen larritasuna eta haien ondorioak hartuko dira kontuan, proportzionaltasunaren printzipioarekin bat.

24. artikulua. Prozedura.

1. Memoria historikoaren tokien arloko arau-haustek salatzeak akzioa publikoa izanen da.

2. Foru lege honetan aurreikusitakoaren arabera arau-haustea izan daitezkeen jarduketan berri duten agintariak behartuta daude halakoak jakinaraztera memoria historikoaren arloan eskuduna den departamentuari.

3. Prozedurari ofizioz emanen dio hasiera organo eskudunak, dela bere ekimenez, dela goiko agintariaren agindu baten ondorioz, beste organo batzuen arrazoibidezko eskaeraren ondorioz edo herritarren salaketa baten ondorioz.

4. Titulu honetan ezarritako zehapenak ezartzeko, administrazio publikoen araubide juridikoaren eta zehapen-prozedura administratiboaren arloko araudian ezarritako prozedura-xedapenei jarraituko zaie.

25. artikulua. Zehatzeko eskumena.

Honako hauek izanen dira eskudunak foru lege honetan tipifikatzen diren arau-hausteengatiko zehapen-espeditenteak irekitzeko eta ebazteko:

- a) Arau-hauste oso astunak badira, memoria historikoaren arloan eskuduna den departamentuaren titularra.
- b) Arau-hauste astunak eta arinak badira, memoria historikoaren arloan eskuduna den zuzendaritza nagusiaren titularra.

Lehen xedapen gehigarria. 1936ko kolpe militarren ondorioz eraildako eta errepresioaren biktima izandako Nafarroako herritarrei errekonozimendua eta ordain morala emateko azaroaren 26ko 33/2013 Foru Legearen aldaketa.

1936ko kolpe militarren ondorioz eraildako eta errepresioaren biktima izandako Nafarroako herritarrei errekonozimendua eta ordain morala emateko azaroaren 26ko 33/2013 Foru Legeak aldaketa hauek izanen ditu:

Bat. c) eta d) letrak gehitzen zaikio 5. artikulua 1. apartatuari. Testu hau izanen dute:

“c) Memoria historikoaren tokiekin zerikusia duten gai guztiei buruz indarreko legeriarekin bat eskatzen zaizkion nahitaezko txostenak egitea.

d) Batzordeko buruak planteatzen dizkien gaiei buruzko txostenak egitea.”

Bi. Beste testu bat izanen du 9. artikulua 2. apartatuak. Hona testua:

“2. Halako tokizat deklaritzen ahalko dira altxamendu militarrean, Gerra Zibilean eta diktadura frankistaren garaian izandako gertakari bereziki nabarmenei lotutakoak; esate baterako, hobi edo lurperatze-leku kolektiboak, atxilotze-lekuak, esklaboek egindako obra publikoak edo garai hartako gertakarietan nabarmendu ziren gunek. Deklarazioa egitea Nafarroako Gobernuari dagokio, foru lege honen 5. artikuluan araututako batzordeak proposamen loteslea eginda.”

Bigarren xedapen gehigarria. Aurrekontuko diru erabilgarria.

Nafarroako memoria historikoaren toki bat deklaratzeko ekimenak berekin dakarrenean gastu publikoa, memoria gisa deklaratu eta inskribatzea formalizatu gorabehera, horietan egin beharreko obren edo jarduketan finantzaketa ekitaldi bakoitzeko aurrekontuan horretarako diru erabilgarria egoteak baldintzatuko du.

Azken xedapenetako lehenbizikoa. Erregelamendu bidez garatzea.

Nafarroako Gobernuari ahalmena ematen zaio foru lege hau aplikatu eta garatzeak eskatzen dituen erregelamenduzko xedapen guztiak eman ditzan.

Azken xedapenetako bigarrena. Indarra hartzea

Foru lege hau Nafarroako Aldizkari Ofizialean argitaratu eta biharamunean sartuko da indarrean.